កត្តាចម្បងនៃការបោះបង់ការសិក្សា របស់ជនជាតិដើមភាគតិចថ្មូន ក្នុងខេត្តមណ្ឌលគិរី

Main Factors of Dropout of Thmoun Ethnic Minority Students

in Mondulkiri Province

ដោយៈ **ប៉ាន់ សំណាង** *មន្ត្រីនាយកដ្ឋានវិទ្យាសាស្ត្រអប់រំ*

វិទ្យាស្ថានមនុស្សសាស្ត្រនិងវិទ្យាសាស្ត្រសង្គម

នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

១.សេចក្តីផ្តើម

ការបោះបង់ការសិក្សា តែងតែកើតមានឡើងនៅគ្រប់បណ្តាប្រទេសទាំងអស់នៅលើសាកលលោក មិនថានៅក្នុងប្រទេសអភិវឌ្ឍ ឬប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍនោះឡើយ។ រដ្ឋាភិបាលរបស់ប្រទេសនីមួយៗ បានយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហានេះ ដោយបានដាក់ចេញជាគោលនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រ កម្មវិធី និងការគាំទ្រផ្សេងៗ ដើម្បីកាត់បន្ថយអត្រាបោះបង់ការសិក្សា តាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើបាន។ សកម្មភាពជាច្រើនត្រូវបានដាក់ចេញ ដើម្បីទប់ស្កាត់ការបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្សានុសិស្ស អាស្រ័យទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែងដែលជាមូលហេតុនៅពីក្រោយការបោះបង់ រួមមានស្ថានភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់សិស្ស បរិយាកាស សង្គម ការគាំទ្រពីអាជ្ញាធរ ភាពក្រីក្រ យេនឌ័រ លទ្ធផលនៃការសិក្សាធ្លាក់ចុះ ។

ការបោះបង់ចោលការសិក្សាបានក្លាយជាបញ្ហាអាទិភាពជាអន្តរជាតិ ដែលបានទទួលការយកចិត្តទុកដាក់នៅក្នុងគ្រប់បណ្តាប្រទេសទាំងអស់លើសាកលលោក ទាំងប្រទេសអភិវឌ្ឍ និងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ។ បណ្តាប្រទេសទាំងអស់ បានប្តេជ្ញាចិត្តដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យការអប់រំទទួលបានជោគជ័យមានន័យថាធ្វើយ៉ាងណាឱ្យអត្រាបោះបង់ការសិក្សានៅទាបបំផុត និងអត្រាឆ្លងភូមិសិក្សា ព្រមទាំងបញ្ចប់ភូមិសិក្សាឱ្យមានកម្រិតខ្ពស់បំផុត ទៅតាមលទ្ធភាព និងធនធានដែលខ្លួនមាន។

ម្យ៉ាងទៀត ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋមានជីវភាព កាន់តែប្រសើរ ហើយនិងធ្វើយ៉ាងណាឱ្យប្រទេសរបស់ខ្លួនមានកម្លាំងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីប្រកួតប្រជែងខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងវិស័យផ្សេងៗទៀតជាមួយប្រទេសដទៃ។

កម្ពុជា ជាប្រទេសមួយដែលទាមទារយ៉ាងណាសម្រេចឱ្យបាននូវគោលនយោបាយអប់រំរបស់ខ្លួនក្នុងការកាត់បន្ថយអត្រានៃការបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្សានុសិស្ស។ ទាក់ទងនឹងចំណុចនេះ ក្រសួងអបរំ យុវជន និងកីឡា បានដាក់ចេញនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រវិស័យអប់រំ ២០១៤-២០១៨ និងរៀបចំជាយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់កាត់បន្ថយអត្រាបោះបង់ការសិក្សានៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិឲ្យថយចុះពីជាង ២០% មកត្រឹម៣% ក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំខាងមុខ ដោយផ្តល់ជាតុចូលមានគណនេយ្យភាព និងគាំទ្របច្ចេកទេសដល់សាលារៀនស្របតាមស្តង់ដារ ។[1]

ពិតណាស់ហើយថា មូលហេតុនៃការបោះបង់ការសិក្សា គឺមានការប្រែប្រួលពីតំបន់មួយទៅតំបន់មួយ ពីខេត្តមួយទៅខេត្តមួយ។ ខេត្តមណ្ឌលគិរី ជាខេត្តភាគឦសានរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ដែលសម្បូរទៅដោយជនជាតិដើមភាគតិចរស់នៅច្រើនអម្បូរ មានដូចជាព្នងអង្គ ក្រោល ថ្នូន ចារ៉ាយនិងស្ទៀងជាដើម។ ក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចទាំងនេះ មានបែបផែនប្រពៃណី ការរស់នៅនិងទំនៀមទម្លាប់ខុសៗគ្នាបន្តិចៗ ជាពិសេសគឺភាសានិយាយ។[2] បច្ចុប្បន្ន ជនជាតិដើមភាគតិចទាំងនោះ បាននិងកំពុងសិក្សាភាសា អក្សរសាស្ត្រខ្មែរនៅតាមសាលានានាក្នុងតំបន់របស់ខ្លួន។ ក៏ប៉ុន្តែអ្វីដែលយើងកត់សម្គាល់នោះ យើងឃើញថាពួកគាត់មិនសូវបានបន្តការសិក្សាដល់ឧត្តមសិក្សាប៉ុន្មានទេ ជាពិសេសបងប្អូនជនជាតិដើមថ្នូន។ ការរស់នៅបច្ចុប្បន្នរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចឬខ្មែរលើ«ថ្នូន»ដែលធ្វើការស្រាវជ្រាវពីមន្ទីរវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈខេត្តមណ្ឌលគិរី ក្រោមការចង្អុលបង្ហាញពីលោក **ស៊ី ទូច** ប្រធានមន្ទីរនោះថា ជនជាតិថ្នូននេះបានបាត់បង់ទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណី ស្ទើរតែទាំងស្រុង ក្រោយរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

[1] ក្រសួងអប់រំ ការស្រាវជ្រាវស្តីពីការបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្សនៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ(ថ្នាក់ទី៧ដល់ថ្នាក់ទី៩) ឆ្នាំ២០១៦.

[2] ស្រង់ពីគេហទំព័រ៖https://ams.com.kh

ក្នុងទិដ្ឋភាពបែបបនេះ យើងមានការចាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងលើការបាត់បង់នេះ ក៏ដូចជាការសិក្សាអប់រំរបស់បងប្អូនជនជាតិដើមថ្នូននេះផងដែរ ពីព្រោះអត្រាធ្ងន់ចូលក្នុងវិស័យសិក្សានីមួយៗរបស់ជនជាតិដើមមានកម្រិតមួយគួរឲ្យព្រួយបារម្ភ។ ពេលយើងមកដល់ទីតាំងបងប្អូនជនជាតិដើមថ្នូន វារឹតតែធ្វើឱ្យយើងក្តុកក្តួល ពីព្រោះតាមការសង្កេតជាទូទៅស្ថានភាពរបស់ពួកគាត់ខុសពីការគិតពេលដែលយើងមិនទាន់មកដល់ភូមិស្រុករបស់ពួកគាត់ ហើយក្មេងៗ យុវជនជាតិថ្នូនមិនបានបន្តការសិក្សាដូចជនជាតិដទៃឡើយ។ ដោយយល់ឃើញថា ថ្នូនជាជនជាតិដើមមួយដែលប្រឈមនឹងការបាត់បង់វប្បធម៌ ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់បែបនេះ យើងខ្ញុំក៏ធ្វើការស្រាវជ្រាវស្តីពីការសិក្សាអប់រំរបស់ពួកគេ ដោយការអានឯកសារនានា ការអង្កេត ពិនិត្យ ការសម្ភាស និងចុះផ្ទាល់សួរនាំប្អូនៗជាតិថ្នូន។

យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថា អត្ថបទស្រាវជ្រាវខ្លីនេះនឹងក្លាយជាឯកសារជំនួយស្មារតីមួយសម្រាប់អ្នកអាន ក៏ដូចជាអ្នកស្រាវជ្រាវទាំងឡាយ។

២.និយមន័យ

កន្សោមពាក្យ«**បោះបង់ការសិក្សា**»មានការឱ្យនិយមន័យផ្សេងៗគ្នា។ខាងក្រោមជាការយល់ឃើញផ្សេងៗគ្នា៖

យោងតាមវចនានុក្រមមួយ ពាក្យ «Dropout» មានន័យថាបុគ្គលដែលបោះបង់ការសិក្សា ឬអ្នកដែលបដិសេធសង្គមធម្មតា ដើម្បីបន្តរបៀបរស់នៅជំនួស។ (a person who has abandoned a course of study or who has rejected conventional society to pursue an alternative lifestyle) ។ ចំពោះពាក្យ «Drop out» ដែលមានការដកឃ្លា មានន័យថា កុំធ្វើអ្វីមួយដែលអ្នកនឹងធ្វើ ឬឈប់ធ្វើអ្វីមួយមុនពេលអ្នកបានបញ្ចប់ទាំងស្រុង។ ឧ. បើគេឈប់រៀន ពួកគេឈប់ចូលថ្នាក់រៀន មុនពេលពួកគេបញ្ចប់វគ្គសិក្សា។(not do something that you were going to do, or to stop doing something before you have completely finished: If a student drops out, they stop going to classes before they have finished their course.)[3]

[3] ស្រង់ពីគេហទំព័រ៖https://dictionary.cambridge.org

បើតាមវចនានុក្រមខ្មែរសម្តេច **ជួន ណាត** បានសរសេរថា «បោះបង់» មានន័យថា លះបង់ ចោលបង់ មិននឹកនា មិនថែទាំ ហើយសិក្សាវចនានុក្រមខ្មែរដដែលបានសរសេរថា សិក្សា នាមសព្ទ (សំ. គិក្សា; បា. សិក្ខា) សិក្ខា គឺការរៀន, ការរៀនទន្ទេញ, ការសូត្ររៀន; ការហ្វឹក, ការហ្វឹកហាត់; ការប្រុងប្រយ័ត្នរក្សាមារយាទឲ្យល្អ; ខប្រតិបត្តិ; វិជ្ជា; ការស្ទាត់ជំនាញ, ...។ ខ្មែរច្រើនប្រើជា កិ. "រៀន, រៀនទន្ទេញ, សូត្ររៀន" : មាតាបិតាទំនុកបម្រុងបុត្រឲ្យសិក្សា។ សិក្សាការ ឬ–ការៀការសិក្សា។ សិក្សាចតុពង្គ (–ចៈតុរ៉ង់) អង្គ៤នៃការសិក្សាគឺ សុ. ចិ. បុ. លិ. (ម. ព. នេះ)។ សិក្សាត្រ័យ ប្រជុំ ៣ នៃខប្រតិបត្តិគឺសីល, សមាធិ, បញ្ញា (ហៅ ត្រ័យសិក្ខា ក៏បាន; ព. ពុ.)។ សិក្សាធិការ (សំ. គិក្សា + អធិការ) ការគ្រប់គ្រងឬត្រួតត្រាលើការសិក្សា : ក្រសួងសិក្សាធិការ។ល។ ជារួមមក យើងអាចនិយាយបានថា បោះបង់សិក្សា សម្តៅលើ «លះបង់ឬចោលបង់ការសូត្ររៀន។

ចំពោះនិយមន័យនៃការបោះបង់ ការសិក្សាមួយចំនួនបានកំណត់ ផ្សេងៗគ្នា ទៅតាមបរិបទនៃប្រទេសនីមួយៗ។ យោងតាម UNESCO (1984) បានកំណត់និយមន័យសិស្សបោះបង់ថា ជាកុមារដែលបានចុះឈ្មោះចូលរៀននៅសាលារៀន ប៉ុន្តែមិនបានបញ្ចប់ការសិក្សានៅកូមិសិក្សានោះទេ។ មានន័យថា សិស្សបោះបង់ការសិក្សានៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិជាសិស្សដែលចុះឈ្មោះចូលរៀននៅថ្នាក់ទី ៧ ប៉ុន្តែមិនបានបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់ទី៩ ទេ។ យោងតាម OECD, (2002) បានកំណត់ថា សិស្សបោះបង់ គឺជាសិស្សដែលចាក ចេញពីកម្រិតជាក់លាក់នៃប្រព័ន្ធអប់រំដោយមិនបានសម្រេចនូវគុណវុឌ្ឍិដំបូង។[4]

៣. កត្តានាំទៅនៃការបោះបង់ការសិក្សា

បោះបង់ការសិក្សា គឺជាបាតុភូតដែលសិស្សឈប់ចូលរៀន ហើយត្រូវទុកចោលប្រព័ន្ធអប់រំដោយមិនបានទទួលសញ្ញាបត្រផ្នែកអប់រំ។ បើតាមការស្រាវជ្រាវស្តីពីការបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្សនៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិរបស់

[4] ក្រសួងអប់រំ ការស្រាវជ្រាវស្តីពីការបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្សនៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ(ថ្នាក់ទី៧ដល់ថ្នាក់ទី៩) ឆ្នាំ២០១៦។

ក្រសួងអប់រំ នៅឆ្នាំ២០១៦ បានបង្ហាញថា៖ ក្នុងបរិបទរបស់កម្ពុជាឯណោះវិញ តាមទិន្នន័យរបស់នាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធព័ត៌មានអប់រំ បង្ហាញថា ការបោះបង់ការសិក្សានៅគ្រប់កម្រិតថ្នាក់គឺនៅមានកម្រិតខ្ពស់នៅឡើយរហូតមកទល់ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩ ដែលក្នុងនោះ ការបោះបង់របស់សិស្សនៅបឋមសិក្សាមានចំនួន ៨.៣%! នៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិមាន២១% និង ចំនួន ២៣.៨% នៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។ ដោយមើលឃើញពីបញ្ហាប្រឈមដូចនេះ ក៏ដូចជាចង់កំណត់ ឲ្យបានច្បាស់លាស់នូវយន្តការមួយក្នុងការកាត់បន្ថយការបោះបង់ជាពិសេសការបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្សនៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ដែលមានកម្រិតខ្ពស់ជាងគេនោះ ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានស្នើឲ្យមនការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះឡើង។ ការសិក្សា ស្រាវជ្រាវនេះ មានវត្ថុបំណង់ធំពីរគឺ ១). កំណត់អំពីកត្តាចម្បងៗនានា ដែលធ្វើឲ្យសិស្សបោះបង់ការសិក្សា និង២)កំណត់នូវយន្តការដែលមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីចូលរួមកាត់បន្ថយ ការបោះការសិក្សារបស់សិស្សនៅមធ្យមសិស្សបឋមភូមិ។

កត្តាចម្បងដែលនាំឲ្យសិស្សបោះបង់ការសិក្សាមាន៤[5]៖

១. កត្តាសិស្សខ្លួនឯង៖ សិស្សលែងមានទឹកចិត្តក្នុងការរៀនសូត្រ និងលែងឱ្យតម្លៃលើសាលារៀន និងភាពជោគជ័យនៃការរៀនសូត្ររបស់ខ្លួន។ ការជះឥទ្ធិពលទៅវិញទៅមករវាងកង្វះចំណាប់អារម្មណ៍ និងបញ្ហាជួបប្រទះក្នុងការសិក្សា។ កង្វះចំណាប់អារម្មណ៍ និងកង្វះឆន្ទៈ ធ្វើឱ្យបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងការសិក្សាកើនឡើងជាលំដាប់ពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ ហើយបញ្ហានេះបានជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជាមានទៅលើចំណាប់អារម្មណ៍ និងឆន្ទៈក្នុងការសិក្សារបស់សិស្ស។

២. កត្តាគ្រួសារ៖ ជីវភាពគ្រួសារក្រីក្រក៏ជាបញ្ហាប្រឈមមួយធ្ងន់ធ្ងរដែរ ដែលបណ្តាលឱ្យសិស្សបោះបង់ការសិក្សា។ កុមារកើតមក និងរស់នៅជាមួយគ្រួសារតាំងពីតូច ហើយគ្រួសារបានក្លាយជាការសម្រេចចិត្តលើអនាគតរបស់ពួកគេរួមទាំងការសិក្សាផងដែរ។

[5] ស្រង់ពីគេហទំព័រ៖https://education.ams.com.kh

គ្រួសារក្រីក្រមួយចំនួនតែងតែផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅនិងនាំ កូនរបស់គេទៅជាមួយ ដើម្បីជួយធ្វើការតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ដូចជាការធ្វើស្រែចម្ការ ឬការរកលុយដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិត។ ហេតុនេះបានរារាំងកូនចៅមិនឱ្យចេញពីផ្ទះទៅសាលារៀន។

៣. កត្តាសាលារៀន៖ សាលារៀនជាកត្តាដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់និងពិចារណាលើបញ្ហាដែលបណ្តាលឱ្យសិស្សបោះបង់ការសិក្សាផងដែរ។ គំរូទ្រឹស្តីពន្យល់ពីការបោះបង់ការសិក្សាបានបង្ហាញថា កុមារនិងបរិស្ថាននៃថ្នាក់រៀនរបស់ពួកគេ ព្រមទាំងទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេនៅសាលារៀនជាកត្តាសំខាន់បំផុតក្នុងការព្យាករណ៍ពីភាពជោគជ័យ និងការបោះបង់ការសិក្សា។ តាមការស្រាវជ្រាវរបស់ Khan, Azhar and Shah នៅឆ្នាំ២០១១ បានបង្ហាញថា បញ្ហានៅក្នុងសាលារៀនដែលជះឥទ្ធិពលអវិជ្ជមានដល់សិស្សមានជាដូចជា សមត្ថភាពគ្រូកម្រិតនៃកម្មវិធីសិក្សាលំបាកខ្លាំង និងវិធីសាស្ត្របង្រៀនមិនមានភាពទាក់ទាញជាដើម។

៤. កត្តាសហគមន៍និងអាជ្ញាធរ៖ សហគមន៍ក៏ជាកត្តាមួយដែលទាក់ទងដល់ការសម្រេចចិត្តបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្សផងដែរ។ សិស្សអាចបន្តការសិក្សានៅសាលារៀនបានយូរអង្វែងអាស្រ័យលើការលើកទឹកចិត្តពីខ្លួនគេផ្ទាល់ និងមនុស្សនៅជុំវិញ។ តាមការស្រាវជ្រាវរបស់ Natriello ក្នុងឆ្នាំ២០១២ បានបញ្ជាក់ថា ទីណាដែលមានការគាំទ្រទាបពីសំណាក់សហគមន៍ទីនោះមានការបោះបង់ការសិក្សាច្រើន។

គួរបញ្ជាក់ថា ដើម្បីទប់ស្កាត់ និងកាត់បន្ថយការបោះបង់ការសិក្សាដែលនៅមានកម្រិតខ្ពស់នៅឡើយនោះ អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធបានយកចិត្តទុកដាក់ និងខិតខំប្រឹងប្រែងទប់ស្កាត់ការបោះបង់ការសិក្សាដោយបានដាក់ចេញជាវិធានការនានានៅតាមសហគមន៍ ជាពិសេសនៅតាមសាលារៀនដែលប្រឈមនឹងការបោះបង់ការសិក្សាខ្ពស់។ អត្រាបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្សនៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ មិនមែនមានតែនៅកម្ពុជានោះទេ នៅបណ្តាប្រទេសផ្សេងៗក៏មានដែរ ខណៈរូបភាពនៃការបោះបង់ការសិក្សាកើតឡើងប្រហាក់ប្រហែលគ្នា។

៤.កត្តាចម្បងនៃការបោះបង់ការសិក្សារបស់ជនជាតិដើមភាគតិចថ្មូនក្នុងស្រុកកោះញែក

ក.ភូមិសាស្ត្រនៃជនជាតិថ្មូន

*តាមរយៈការផ្តល់ដំណឹងពីឈ្មោះ**ចើត កូល** និងឈ្មោះ**ខាំ លាញ់**[6] បានអះអាងថា ការនិយាយតៗគ្នាជាច្រើនជំនាន់ពីដូនតា អំពីស្ថានភាពភូមិសាស្ត្រ មានទីតាំងមួយកន្លែងស្ថិតក្នុងស្រុកកោះញែកប៉ែកខាងលិចពីភូមិភាគឥសាន មានព្រៃស្តុកធំមួយ មានជនជាតិភាគតិច១ក្រុម រស់នៅក្នុងព្រៃនោះប្រហែល ៥០គ្រួសារ។ពួកគេ បានបង្កបង្កើតកូនចៅ និងរស់នៅជាពួក ពឹងពាក់លើធម្មជាតិ និងបានហៅខ្លួនឯងថា ជនជាតិ«ថ្មូន»។[7]ហើយតាមការចុះស្រាវជ្រាវផ្ទាល់ យើងបានទៅដល់ភូមិឋានរបស់ជនជាតិដើមថ្មូននេះ គឺពួកគាត់រស់នៅភូមិមេមុំ ឃុំរយ៉ ស្រុកកោះញែក ខេត្តមណ្ឌលគិរី(រូបទី១)។*

រូបទី១៖ឈ្មោះ ថេល សោយ អាយុ៥០ឆ្នាំ ជាតិថ្មូន នៅភូមិមេមុំ ឃុំរយ៉ ស្រុកកោះញែក

[6] *ស្រង់ពីគេហទំព័រ៖*https://ams.com.kh

[7] *ស្រង់ពីគេហទំព័រ៖*https://ams.com.kh

ខ.ការសិក្សានៃសិស្សានុសិស្សជាតិថ្នូន

នៅសតវត្សថ្មីនេះ កុមារជនជាតិថ្នូន មិនមានការសិក្សាសាលាជនជាតិដើមខ្លួនទេ ដោយពួកគេសិក្សានៅសាលាសាធារណៈរបស់រដ្ឋ។ពួកគេ រៀនតាមកម្មវិធីក្រសួងអប់រំកម្ពុជា។

ពេលដែលកុមារថ្នូនដល់អាយុចូលរៀន ឪពុកម្តាយក្នុងភូមិមេមុំ បានបញ្ជូនកូនៗរបស់ពួកគេមកសិក្សារៀនសូត្រនៅសាលាក្នុងភូមិ។ កុមារៗ មិនបានចូលរៀនថ្នាក់មត្តេយ្យនោះទេ ពោលគឺពួកគេចូលរៀនបឋមសិក្សាតែម្តង។ សាលាបឋមសិក្សាដែលកុមារៗជាតិថ្នូន រៀនគឺសាលាបឋមសិក្សាថុមប៉ុង។ បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការសិក្សានៅបឋមសិក្សា ពួកគេត្រូវបន្តការសិក្សានៅអនុវិទ្យាល័យបន្តទៀត។

ក្នុងការសិក្សានៅអនុវិទ្យាល័យកុមារជាតិថ្នូនក្នុងភូមិមេមុំ ត្រូវទៅសិក្សានៅអនុវិទ្យាល័យហ៊ុនសែនកោះញែកទាំងអស់។ ជាក់ស្តែង កុមារីជាតិថ្នូនឈ្មោះ ដុម កាយ៉ា អាយុ ១៣ឆ្នាំ នៅភូមិមេមុំ រៀនថ្នាក់ទី៧ នៅអនុវិទ្យាល័យហ៊ុន សែន កោះញែកបានផ្តល់បទសម្ភាសន៍ថា នាងរៀនជាភាសាខ្មែរ និងរៀនភាសាអង់គ្លេសផងដែរនៅឯសាលា(រូបទី២)។

*រូបទី២៖កុមារីឈ្មោះ **ដុម កាយ៉ា** អាយុ១៣ឆ្នាំ រៀនថ្នាក់ទី៧នៅភូមិមេមុំ ឃុំរយ៉ ស្រុកកោះញែក*

*កុមារី**កាយ៉ា**បានបន្ថែមទៀតថា ក្នុងចំណោមមុខវិជ្ជាទាំងអស់ នាងរៀនពូកែ លើមុខវិជ្ជាភាសាខ្មែរជាងគេ។ ក្រៅពីកាយ៉ា ប្អូនប្រុសនាងឈ្មោះ ដុម ផល្លា (រូបទី៣) អាយុ១២ឆ្នាំ រៀនថ្នាក់ទី៦ នៅសាលាបឋមសិក្សាជុមប៉ុង ក៏បាននិយាយថា ក្មេងៗក្នុងភូមិគាត់រៀននៅសាលាជាមួយគាត់ទាំងអស់ ហើយពេលរៀនចប់គឺពួកគេបន្តការសិក្សានៅសាលាអនុវិទ្យាល័យហ៊ុនសែន កោះញែកដូចយ៉ាយ៉ា[8]ដែរ។*

*រូបទី៣៖ កុមារីឈ្មោះ **ដុម កាយ៉ា** និងប្អូនប្រុសឈ្មោះ **ដុម ផល្លា** ជនជាតិថ្នូន និងខ្ញុំ(ប៉ាន់ សំណាង)*

គ.កត្តាចម្បងនៃការបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្សានុសិស្សជាតិថ្នូន

ការបោះបង់ចោលសាលារៀន គឺជាក់ស្តែងជាពិសេសនៅក្នុងប្រទេសអភិវឌ្ឍនិងកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលបាតុភូតនេះត្រូវបានគេសង្កេតឃើញនៅចន្លោះឆ្នាំចុងក្រោយនៃបឋមសិក្សា និងអនុវិទ្យាល័យ។ នៅក្នុងប្រទេសឧស្សាហកម្ម ការបោះបង់ការសិក្សាកើតឡើងនៅក្នុងការអប់រំឧត្តមសិក្សាឬការសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យ។យោងតាមមូលនិធិកុមាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (យូនីសេហ្វ) ការបោះបង់ចោលសាលារៀនមានបុព្វហេតុចម្បងមួយ

---

[8] ប្អូនផល្លា ហៅកាយ៉ា ថា យ៉ាយ៉ា

ចំនួនដូចជា៖ កុមារខ្វះអាហារូបត្ថម្ភ ឬអ្នកដែលត្រូវបានបង្ខំឱ្យទៅធ្វើការដោយសារបរិយាកាសក្រីក្រ ការបដិសេធសង្គមឬសាលារៀនដែលមានសមត្ថភាពថយចុះៗ[9]

ចំពោះជនជាតិដើមថ្នូន មានលក្ខណៈពិសេសដោយឡែក ពីព្រោះប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ស្ទើរតែបាត់បង់ សូម្បីតែក្មេងៗជាតិថ្នូនក៏មិនចេះនិយាយភាសាថ្នូនផង។ គឺមានតែចាស់ៗនិងមនុស្សវ័យជិត៥០ឆ្នាំ ឬលើស បានចេះភាសាថ្នូន។រីឯការសិក្សាវិញ សិស្សានុសិស្សថ្នូនរៀនបានត្រឹមអនុវិទ្យាល័យត្រឹមកម្រិតថ្នាក់ទី៩ប៉ុណ្ណោះ(រូបទី៤)។ បើតាមក្មេងស្រីជាតិថ្នូនម្នាក់ បាននិយាយថា នាងឈប់រៀនត្រឹមអនុវិទ្យាល័យទេ ហើយបងប្អូននាងក៏ឈប់រៀនត្រឹមហ្នឹងដែរ(រូបទី៥)។

*រូបទី៤៖កុមារី **ដុម កាយ៉ា** កុមារា **ដុម ផល្វានិងឪពុកម្តាយ***

[9] ស្រង់ពីគេហទំព័រ៖https://education.ams.com.kh

ក្រោយពីនេះ យើងក៏បានសួរនាំជីតា ឪពុក ម្ដាយរបស់កុមារជាតិថ្មូន ដោយពួកគាត់អះអាងថា បានជាកូនចៅរបស់ពួកគាត់ឈប់រៀនត្រឹមកម្រិតថ្នាក់ទី៩ ព្រោះដោយសារតែគ្មានលទ្ធភាពបន្តការសិក្សានៅទីក្រុង។ កត្តាសំខាន់ គឺបញ្ហាជីវភាពតែម្តងដែលកុមារៗក្នុងភូមិមិនអាចបន្តការសិក្សាទៀតបាន។

រូបទី៥៖បងស្រីរបស់កុមារីឈ្មោះ ***ដុម កាយ៉ា ឈប់រៀនត្រឹមអនុវិទ្យាល័យ***

៥.ការសន្និដ្ឋាន និងគតិសំខាន់ៗ

តាមលើកឡើងមកខាងលើ សម្រាប់សិស្សមួយចំនួន ការបោះបង់ការសិក្សា គឺកើតចេញពីការពូនផ្ដុំបញ្ហាផ្សេងបន្តិចម្ដងៗក្នុងការសិក្សា ក្នុងការសេពគប់ និងក្នុង ការដើរផ្លូវខុស ជាដើម។ សិស្សមួយចំនួនទៀត ការបោះបង់ការសិក្សា កើតចេញពីការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត សម្ពាធជីវិត តម្រូវការក្នុងការជួយដល់

គ្រួសាររបស់ពួកគេផ្អែកហិរញ្ញវត្ថុ ឬការទាមទារឲ្យពួកគេឈប់ ដើម្បីជួយមើលថែរក្សាបងប្អូន ជីដូនជីតា ជំនួសដៃជើងឪពុកម្ដាយ ឬអាណាព្យាបាល។ ពេលខ្លះការបោះបង់ការសិក្សា កើតចេញពីការធុញទ្រាន់នឹងថ្នាក់រៀន សាលារៀន គ្រូបង្រៀន មិត្តរួមថ្នាក់ ឬក៏ការមើលឃើញពីភាពមិនស៊ីចង្វាក់គ្នារវាងការសិក្សា និងជីវិតពិត។ បើទោះបីជាហេតុផលនៃការបោះបង់ការសិក្សាមានលក្ខណៈខុសៗ គ្នាក៏ដោយចុះ តែផលប៉ះពាល់ដែលកើតចេញពីការសម្រេចចិត្តក្នុងការបោះបង់ការសិក្សា គឺមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នា។

ជាមួយគ្នានេះដែរ បាតុភូតនៃការបោះបង់ការសិក្សានេះ មានកត្តាជាច្រើនរួមផ្សំគ្នា ហើយស្របតាមភូមិសាស្ត្រ តាមតំបន់ តាមខេត្ត ឬតាមជនជាតិផ្សេងៗ។ចំពោះជនជាតិដើមភាគតិចថ្មូន មានកត្តាសំខាន់បំផុត គឺកត្តាជីវភាពដែលនាំឱ្យសិស្សានុសិស្សថ្មូន បោះបង់ការសិក្សាត្រឹមកម្រិតថ្នាក់ទី៩។

ដើម្បីរួមចំណែកកាត់បន្ថយការបោះបង់ រដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសនីមួយៗខិតខំរៀបចំគោលនយោបាយ ផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រ សកម្មភាពនានា ។ជនជាតិទាំងអស់ក៏បានទទួល "វប្បធម៌សាកលភាវូបនីយកម្ម" ចេះស្លៀកពាក់តាមសម័យនិយម មានយានយន្តប្រើ មានអគ្គិសនីចូលដល់ ឯដីភូមិពួកគាត់ពីដូនតា ធ្លាប់តាំងនៅកណ្ដាលព្រៃ ក៏មានផ្លូវលំពុះកាត់ ឯផ្ទះអណ្ដើក ក្លាយជាផ្ទះឈើ ឬផ្ទះថ្ម។[10] ចំពោះជនជាតិភាគតិច គឺជាបញ្ហាអាទិភាពមួយ ពិសេសជនជាតិដើមថ្មូន ពីព្រោះវាជាបញ្ហាប្រឈមដែលឈានទៅរកការបាត់បង់នូវវប្បធម៌ជនជាតិ។ការបោះបង់ការសិក្សារបស់កុមារៗជាតិថ្មូននៅឃុំរយ៉ ជាការខាតបង់ធនធានមនុស្សក្នុងសង្គមពហុវប្បធម៌មួយ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត យើងគួរតែជួយគិតគូរដល់ពួកគេដោយអភិវឌ្ឍភាពជាអ្នកដឹកនាំការគ្រប់គ្រងសាលារៀន អ្នកពាក់ព័ន្ធ ផ្ដល់អាហារូបករណ៍ ពិសេសផ្សព្វផ្សាយបញ្ជ្រាបយ៉ាងណាឱ្យពួកគេយល់ពីតម្លៃនៃការអប់រំ។

[10] https://norkorthom.com

ឯកសារយោង

-ក្រសួងអប់រំ (២០១៦) *ការស្រាវជ្រាវស្តីពីការបោះបង់ការសិក្សារបស់សិស្សនៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ*

-ជួន ណាត (១៩៦៧) ***វចនានុក្រមខ្មែរ*** *ការផ្សាយដោយវិទ្យាស្ថានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ*

គេហទំព័រ

- https://ams.com.kh
- https://dictionary.cambridge.org
- https://education.ams.com.kh
- https://norkorthom.com

បទសម្ភាសន៍

-លោកពូ ថេល សោយ អាយុ៥០ឆ្នាំ ជនជាតិថ្នូន នៅភូមិមេមុំ ឃុំរយ៉ ស្រុកកោះញែក ខេត្តមណ្ឌលគិរី នៅថ្ងៃទី៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣។

-ក្មួយស្រី ដុម កាយ៉ា អាយុ១៣ឆ្នាំ ក្មួយប្រុស ដុម ផល្លា អាយុ១២ឆ្នាំនិងឪពុកម្តាយបងស្រីៗកាយ៉ា ជាតិថ្នូន នៅភូមិមេមុំ ឃុំរយ៉ ស្រុកកោះញែក ខេត្តមណ្ឌលគិរី នៅថ្ងៃទី៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣។